

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อสรุป

ด้วยพื้นฐานความคิดที่ต่างกัน จึงมีผู้ให้ความหมายของโทษอาญาแตกต่างกัน แต่หากจะพิจารณาความหมายของโทษอาญาโดยพิจารณาจากสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ ลักษณะของโทษอาญา การใช้โทษอาญา และธรรมชาติของโทษอาญาแล้วโทษอาญาคือ "ผลร้ายซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับเนื่องจากการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยผู้ซึ่งมีอำนาจให้ผลร้ายจะต้องมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด และผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดได้รับนั้นเป็นการตอบแทนการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งการตอบแทนนี้จะมีลักษณะตำหนิผู้กระทำความผิดนั้น"

ประวัติความคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้วิวัฒนาการไปตามประวัติศาสตร์ และมีอิทธิพลเหนือระบบความยุติธรรมทางอาญาของแต่ละประเทศ แล้วแต่ว่าเห็นด้วยกับความคิดใด ทฤษฎีลงโทษเพื่อให้สำสม ทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกัน และทฤษฎีลงโทษเพื่อตัดแปลง ต่างมีความขัดแย้งในเรื่องวัตถุประสงค์ของการลงโทษ อย่างไรก็ตามแต่ละทฤษฎีต่างก็มีข้อดีและข้อเสียอยู่ในตัวเอง จึงจำเป็นต้องประสานความขัดแย้งของแต่ละทฤษฎีโดยยึดถือทฤษฎีหนึ่งเป็นหลัก แล้วนำทฤษฎีอื่นเข้ามาเสริม การจะยึดถือทฤษฎีใดเป็นหลักก็แล้วแต่ว่าจะมองไปที่จุดใด หากมองไปถึงผลในอดีตที่ได้กระทำมาแล้วซึ่งผู้กระทำความผิดควรจะได้รับ การทดแทนก็ควรใช้ทฤษฎีลงโทษเพื่อให้สำสมเป็นหลัก หากมองไปถึงผลในอนาคตก็ควรใช้ทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกันและทฤษฎีลงโทษเพื่อตัดแปลงเป็นหลัก

การใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคมมักจะประสบปัญหาในเรื่องความมุ่งหมายในการใช้มาตรการลงโทษว่าควรจะมีขอบเขตเพียงใด ลำพังการเพิ่มบทลงโทษในกฎหมายให้รุนแรงหรือกำหนดโทษอย่างสูงไว้บางครั้งแทนที่จะเป็นผลก็กลับก่อให้เกิดความเสียหายต่อเหยื่ออาชญากรรม กระทบกระเทือนต่อสังคมและการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งหลักนิติธรรม การลงโทษจึงควรมุ่งหมายสุดท้ายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่

สังคมมากที่สุด สิ่งสำคัญที่ทำให้ระบบความยุติธรรมทางอาญาในแต่ละประเทศแตกต่างกันก็คือการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

การลงโทษจำคุกจะเป็นผลให้ผู้กระทำผิดสูญเสียสิทธิจากผลโดยตรงของโทษ และจากผลโดยอ้อมซึ่งถูกกำหนดโดยกฎหมาย และที่ไม่ได้กำหนดโดยกฎหมายอย่างมากไม่ว่าศาลจะคำนึงถึงสิทธิของผู้กระทำผิดหรือไม่ ดังนั้นจึงต้องมีเหตุผลสนับสนุนการลงโทษจำคุก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขคักแปลงผู้กระทำผิดและคุ้มครองสังคมเท่านั้น การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเป็นการลดผลกระทบต่อการสูญเสียสิทธิดังกล่าว และช่วยลดปัญหานักโทษสั้นเรือนจำกับภาระค่าใช้จ่ายของรัฐที่ต้องเลี้ยงดูนักโทษ กับค่าใช้จ่ายในการบริหารงานเรือนจำ รวมทั้งหลีกเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้นซึ่งไม่เป็นผลในการแก้ไขคักแปลง แต่มาตรการไม่ควบคุม

(non-custodial penalties) เช่นการรอลงอาญาด้วยการคุมประพฤติ การลงโทษปรับ การให้ชดใช้ค่าเสียหาย และการชลอการฟ้องนั้น อาจทำให้สังคมรู้สึกในทางลบเพราะเมื่อปล่อยผู้กระทำผิดไปโดยไม่มีการรับโทษย่อมไม่สอดคล้องกับทฤษฎีลงโทษเพื่อสาสม การปล่อยผู้กระทำผิดกลับเข้าสู่สังคมทันทีขัดกับหลักการป้องกันทั้งการป้องกันเฉพาะกับตัวผู้กระทำผิดและการป้องกันทั่วไปแก่สังคมที่จะเช็ดหลาบหรือหวาดกลัว และการกลับเข้าสู่สภาพแวดล้อมเดิมของผู้กระทำผิดโดยไม่มีเงื่อนไข หรือมาตรการใดในระดับเพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำผิดหรือชุมชนรู้สึกว่าได้เป็นการตำหนิจากสังคมหรือจำกัดเปลี่ยนแปลงปัจจัยแวดล้อมใด ๆ ที่จะทำให้เขากระทำผิดซ้ำอีก ผลกระทบเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการควบคุมอาชญากรรม ในส่วนของมาตรการกึ่งควบคุม (semi-custodies measure) บางประเภทเช่น ศูนย์ควบคุมฯ บ้านกึ่งวิดี และทัณฑนิคม ก็มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน ซึ่งต้องมีความรู้ในการแก้ไขบำบัดและมีจำนวนเพียงพอ

การคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัย หมายถึงการใช้ที่อยู่อาศัยของบุคคลเพื่อวัตถุประสงค์ในการคุมขังผู้ต้องโทษ โดยที่อยู่อาศัยต้องมีลักษณะเป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราวหรือถาวรของผู้ต้องโทษ และต้องเป็นอาณานิคมที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยอย่างแท้จริง ถ้าในบริเวณพื้นที่หรือสถานที่หนึ่ง ๆ นั้นมีที่อยู่อาศัยมากกว่าหนึ่งหน่วย หรือมีครอบครัวมากกว่าหนึ่งครอบครัวย่อมไม่หมายความรวมถึงที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่นผู้ซึ่งไม่ใช่สมาชิกในครอบครัวของผู้ต้องโทษ นอกจากนี้ยังอาจหมายถึงสถานที่อื่น ๆ ที่มีลักษณะดังกล่าวมาแล้วด้วย เช่น สถานพยาบาล ศูนย์ควบคุมบำบัดรักษา เป็นต้น การคุมขังดังกล่าวมาโดยการจำกัดบริเวณผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยห้ามออก

นอกบริเวณที่จำกัดตลอดเวลา 24 ชั่วโมง หรือบางเวลา เช่น เฉพาะยามค่ำคืน

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่พัฒนานำเอาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยโดยเริ่มทดลองใช้กับผู้ต้องโทษที่เป็นเด็กและเยาวชนในปี ค.ศ. 1971 จนถึงปี ค.ศ. 1983 จึงมีการใช้อย่างเป็นทางการกับผู้กระทำผิดที่เป็นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในรัฐ Florida ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายซึ่งถือว่ามาตรการนี้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กจะถูกติดไว้กับตัวของผู้ต้องโทษตลอดเวลา โดยทำเป็นเข็มขัดหรือกุญแจ (electronic bracelet or anklet) ติดไว้กับข้อมือหรือข้อเท้า อุปกรณ์ส่วนนี้จะทำงานสัมพันธ์กับตัวรับสัญญาณ (transmitter) ซึ่งติดตั้งไว้ในที่อยู่อาศัย ผู้ต้องโทษจะออกห่างจากรัศมีของตัวรับสัญญาณได้ไม่เกินที่กำหนดเช่น 100-150 ฟุต หากผู้ต้องโทษฝ่าฝืนตัวรับสัญญาณจะส่งสัญญาณไปยังสำนักงานควบคุม การส่งสัญญาณนั้นมี 2 ระบบคือ ส่งสัญญาณผ่านสายโทรศัพท์จากที่อยู่อาศัยของผู้ต้องโทษ กับทางสำนักงานควบคุมส่งสัญญาณมาตรวจสอบที่ตัวรับสัญญาณเป็นระยะ ๆ คล้ายคลื่นวิทยุ จากนั้นเจ้าหน้าที่จะทำการสอบสวนหากพบว่าผู้ต้องโทษออกจากบริเวณที่อยู่อาศัยโดยตั้งใจก็จะนำตัวเข้ารับโทษในเรือนจำและอาจถูกเพิ่มโทษในความผิดฐานหลบหนีการคุมขัง

ในปี ค.ศ. 1987 มีรัฐต่าง ๆ ใช้มาตรการนี้ถึง 30 รัฐ โดยมีโปรแกรมที่ใช้กันอยู่ประมาณ 8 โปรแกรม กล่าวคือผู้ต้องโทษบางคนจะถูกคุมขังไว้ในที่อยู่อาศัยตลอด 24 ชั่วโมง บางคนจะคุมขังเฉพาะเวลาใดเวลาหนึ่งเช่น ยามค่ำคืน บางคนสามารถไปทำงานหรือไปศึกษาได้ บางคนไปรับการบำบัดและรักษา บางคนก็ไปได้เฉพาะวันหยุดเพื่อซื้อสิ่งของจำเป็นหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนา จากการศึกษาถึงความจำเป็นมาพบว่าการคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัย มีแนวความคิดมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 ผู้นำทางศาสนาและผู้นำทางการเมืองในหลายประเทศ ถูกคุมขังหรือควบคุมในลักษณะนี้ ซึ่งรู้จักกันในชื่อของ Curfew หรือ Banning มาตรการลงโทษแนวใหม่นี้เป็นหนึ่งในหลายมาตรการที่เข้าสู่ระยะที่ 4 ของวิวัฒนาการระบบการลงโทษ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดที่จะแปลเปลี่ยนการลงโทษจำคุกในเรือนจำซึ่งเกิดปัญหาหลายประการจนไม่อาจใช้ควบคุมอาชญากรรมอย่างสัมฤทธิ์ผลได้ แต่ก็ยังเป็นเพียงมาตรการที่ใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้นในความผิดที่ไม่ร้ายแรงเท่านั้น

จากการศึกษาถึงโครงสร้างทางกฎหมายของการคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัย โดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาจาก Kentucky Revised Statute มาตรา 532:200-250 (1986) มีข้อสรุปที่สำคัญคือ ส่วนที่ 1 เป็นการกำหนดและนิยามความหมายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ประเภทของผู้ต้องโทษจะต้องเป็นผู้ที่กระทำผิดไม่ร้ายแรง (non-violent felony) หรือเคยต้องโทษกระทำผิดร้ายแรงมาก่อนแต่ยังไม่พ้น 5 ปี ในส่วนของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จะต้องได้รับการรับรองแล้วจากคณะกรรมการราชทัณฑ์หรือต้องเป็นอุปกรณ์ที่ไม่รบกวนความปกติสุขภาพในที่อยู่อาศัย โดยจะทำงานได้เฉพาะเพื่อการบันทึกหรือตรวจสอบว่าผู้ต้องโทษอยู่หรือไม่อยู่ในบ้านเท่านั้น และจะต้องไม่บันทึกหรือตรวจสอบเป็นภาพหรือเสียงคำพูดหรือข้อมูลการเคลื่อนไหวหรือกิจกรรมใด ๆ ของผู้ต้องโทษ ส่วนที่ 2 ครอบคลุมพิจารณาและการร้องขอ สรุปได้ว่าผู้ต้องโทษมีสิทธิที่จะขอใช้มาตรการนี้แทนการรับโทษจำคุกในเรือนจำหรือไม่ก็ได้ โดยต้องผ่านกระบวนการพิจารณาและอนุญาตให้ใช้โดยคำสั่งของศาล ซึ่งการพิจารณาจะได้จากข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เมื่อศาลมีคำสั่งแล้วก็จะ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานเฉพาะทำหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลและควบคุมตรวจสอบผู้ต้องโทษตลอดเวลาของการใช้มาตรการนี้ ประการสำคัญคือ กฎหมายถือว่าเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อการใช้มาตรการนี้ เช่นการติดตั้งอุปกรณ์ไว้กับตัวผู้ต้องโทษและติดตั้งไว้ในบ้าน เป็นอันตกลงกันทั้งสองฝ่ายแต่เริ่มแรกด้วยความยินยอมพร้อมใจของผู้ต้องโทษ มิใช่ศาลใช้อำนาจรัฐบังคับเอาตามคำพิพากษา ส่วนที่ 3 เงื่อนไขของการคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัย มีการกำหนดอย่างรัดกุม การฝ่าฝืนจะมีความผิดขึ้นใหม่คือความผิดฐานหลบหนีการคุมขัง ซึ่งจะต้องถูกยกเลิกการใช้มาตรการและไปรับโทษในเรือนจำรวมทั้งถูกเพิ่มโทษในความผิดใหม่ด้วย นอกจากนั้นศาลอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะราย เช่น ให้ชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายจากการกระทำผิด รวมทั้งการเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ ประการสำคัญอย่างยิ่งคือ ผู้ใหญ่ที่อยู่ร่วมกับผู้ต้องโทษในบ้านจะต้องมีหนังสือยินยอมในการใช้มาตรการนี้มาแสดงต่อศาลและศาลเก็บไว้เป็นหลักฐานก่อนมีคำสั่งอนุญาตด้วย ซึ่งแสดงถึงความระมัดระวังในการที่รัฐจะไม่ไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิส่วนบุคคล ส่วนที่ 4 อำนาจพิจารณาและเขตอำนาจศาล สรุปได้ว่ากฎหมายจำกัดมิให้ผู้กระทำผิดที่ร้ายแรง 15 ประเภท ใช้มาตรการนี้ รวมถึงผู้ที่เคยต้องโทษในความผิดนั้นมาไม่เกิน 5 ปี ด้วย ส่วนที่ 5 และ 6 กำหนดถึงความรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายส่วนตัวทุก ๆ อย่างของผู้ต้องโทษ เขาจะต้องรับผิดชอบตัวเองและการจัดทำทะเบียนรายการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่พิจารณาโดย

ส่วนรวมแล้วโครงสร้างทางกฎหมายของการนำมาตรการนี้มาใช้ในสหรัฐอเมริกาเป็นการนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยผ่านกระบวนการพิจารณาและพิพากษาของศาลเท่านั้น เงื่อนไขในการควบคุมต่าง ๆ เป็นลักษณะของสัญญา 2 ฝ่าย ที่ผู้ต้องโทษและบุคคลที่ร่วมอยู่ในบ้านกับผู้ต้องโทษยินยอมพร้อมใจมาแต่แรก โดยเงื่อนไขเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำสั่งศาลที่ดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย

ผู้วิจัยได้นำเสนอความเห็นของบุคคล กลุ่มบุคคล และผู้ต้องคุมขัง ที่มีต่อการคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ความเห็นบางส่วนได้นำไปเพื่อการวิเคราะห์ในบทที่ 4 อนึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามความเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยซึ่งอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ที่ตัดสินใจได้ ผลปรากฏว่าส่วนมากให้ข้อสังเกตว่ามาตรการนี้เป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ ยังไม่อาจให้ความเห็นได้ในขณะนี้

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 มีข้อสรุปที่สำคัญคือ การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลต่อผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องโทษตามหลักกฎหมาย Common law ในสหรัฐอเมริกานั้น มีข้อจำกัดแตกต่างจากการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนทั่วไป และการติดตั้งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไว้บนตัวของผู้ต้องโทษกับติดตั้งไว้ในที่อยู่อาศัยเพื่อการตรวจสอบนั้น ไม่กระทบกระเทือนต่อการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ของผู้ต้องโทษรวมถึงบุคคลที่อยู่อาศัยกับผู้ต้องโทษในบ้านเดียวกัน เพราะมาตรการนี้เป็นสิทธิที่ผู้ต้องโทษจะร้องขอใช้แทนการรับโทษจำคุกหรือไม่ขอก็ได้ เงื่อนไขการติดตั้งอุปกรณ์และเงื่อนไขอื่น ๆ เป็นสัญญา 2 ฝ่ายที่เกิดจากความยินยอมพร้อมใจของผู้ต้องโทษและผู้อื่นที่อยู่ร่วมด้วยในบ้าน และการสั่งใช้มาตรการก็อยู่ในกระบวนการพิจารณาและคำพิพากษาของศาล ซึ่งจะรวมเอาเงื่อนไขทั้งหลายนั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำพิพากษาด้วย จึงเป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ มิใช่รัฐใช้อำนาจบังคับเอาตามอำเภอใจพิจารณาในส่วนของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พบว่าการใช้มาตรการนี้ในรูปแบบของสหรัฐอเมริกา ไม่กระทบกระเทือนต่อการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามกฎหมายของไทยเช่นกัน

จากการพิจารณาถึงมาตรการนี้กับสิทธิของนักโทษตามหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกา และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

รวมทั้งข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแล้วได้ข้อสรุปว่า มาตรการนี้มีไว้ใช้
 การลงโทษที่โหดร้ายทารุณหรือผิดปกติวิสัย (Cruel and Unusual Punishment) และ
 ไม่ทำให้ผู้ต้องโทษถูกลิดรอนหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพอย่างหนึ่งอย่างใดมากไปกว่าการลงโทษ
 จำคุก ในทางตรงกันข้าม เป็นมาตรการลงโทษแนวใหม่ที่ทำให้สิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental
 Rights) ถูกกระทบกระเทือนน้อยกว่าการลงโทษจำคุก เพราะการจำกัดสิทธิเสรีภาพโดย
 มาตรการนี้เป็นผลโดยตรงของโทษเท่านั้น ไม่ทำให้สิทธิอื่น ๆ ถูกลิดรอนมากมายเหมือนโทษ
 จำคุกซึ่งเกิดจากผลโดยอ้อม ทั้งที่ถูกลิดรอนโดยบทบัญญัติของกฎหมายและโดยสภาพสังคม

จากการวิเคราะห์กับทฤษฎีว่าด้วยวัตถุประสงค์ของการลงโทษมีข้อสรุปว่า
 มาตรการนี้เป็นเสมือนทางเลือกที่สามระหว่างการลงโทษจำคุกกับการรอลงอาญา (ไม่จะมี
 การคุมประพฤติหรือไม่ก็ตามแต่ก็ทำให้ประชาชนส่วนหนึ่งเกิดความรู้สึกได้ว่ามันคือการปล่อยตัว
 ไปโดยไม่มีผลร้ายที่น่าเกรงกลัว) โทษที่ได้รับจากมาตรการโดยการจำกัดอิสระภาพต้องถูก
 คุมขังไว้ในบ้านย่อมเป็นผลร้ายที่ผู้กระทำความผิดได้รับหรือตำหนิจากสังคมแล้วอีกทั้งจำนวนโทษและ
 ลักษณะของโทษก็พอเหมาะแก่ความผิด เพราะมาตรการนี้ใช้เฉพาะผู้กระทำความผิดที่ไม่
 ร้ายแรง การลงโทษแนวใหม่จึงสอดคล้องกับทฤษฎีลงโทษเพื่อให้สอดคล้องว่าการปล่อยตัวไป
 เช่นการรอลงอาญา และด้วยลักษณะของการคุมขังที่กระทำในบ้านอันใช้เป็นที่อยู่อาศัยและเป็น
 หน่วยหนึ่งของชุมชนที่รวมกันขึ้นเป็นเมืองเป็นประเทศ ย่อมเป็นการลงโทษที่ใกล้ชิดต่อการรับรู้
 ของสังคมมากกว่าการแยกไปคุมขังในเรือนจำซึ่งเป็นอาณาบริเวณที่มีอาจรู้เห็นได้ของคนทั่วไป
 มาตรการนี้ย่อมมีผลเป็นการป้องกันทั่วไปมิให้ประชาชนกระทำความผิด ประกอบกับการแยกตัวผู้กระ
 ทำผิดออกจากถนนที่สาธารณะ หรือยามค่ำคืน โดยคุมเขาไว้ในบ้านเท่านั้นย่อมมีผลเป็นการ
 ป้องกันเฉพาะกับตัวผู้กระทำความผิดแล้ว ดังนั้นมาตรการนี้จึงสอดคล้องกับทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกัน
 การจัดโปรแกรมการควบคุมที่เหมาะสมอนุญาตให้ทำงานไปศึกษาหรือประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
 ได้ การจัดเงื่อนไขเฉพาะราย เช่น การส่งอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำ เยี่ยมเยียน
 รวมทั้งการจำกัดเวลาและสถานที่ให้ผู้ต้องโทษเข้าไปอยู่ในปัจจัยที่จะชักจูงให้กระทำผิดซ้ำอีก
 และขณะเดียวกันเขาก็จะรับรู้อยู่ตลอดเวลาว่ากำลังถูกตรวจสอบอยู่โดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
 การลงโทษเช่นนี้จึงสอดคล้องกับทฤษฎีลงโทษเพื่อตัดแปลง ดังนั้นไม่ว่าจะใช้ทฤษฎีใดเป็นหลักใน
 ระบบความยุติธรรมทางอาญา มาตรการนี้ก็ใช้ได้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ดังที่กล่าวโดยสรุปมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้เสนอความเห็นในเชิงวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อเสียเกี่ยวกับการคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ในบทที่ 4 กล่าวโดยสรุปคือ พิจารณาถึงระดับความเหมาะสม มีข้อดีที่สามารถปรับใช้ได้กับผู้กระทำผิดแต่ละประเภทและแต่ละคน ซึ่งจะให้ผลในทางแก้ไขได้เป็นอย่างดี เพราะมาตรการนี้สร้างโปรแกรมและเปลี่ยนแปลงได้ หากใช้ไปแล้วไม่เหมาะสม ส่วนข้อเสียคือไม่สมควรใช้กับความผิดที่ร้ายแรงซึ่งจำเป็นต้องคุมขังไว้อย่างแข็งแรงและปลอดภัย ในส่วนของขั้นตอนการนำมาใช้ก็สามารถนำมาใช้ได้เกือบทุกขั้นตอน ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ก็มีข้อเสียที่หากนำมาใช้ในชั้นพิจารณาหรือ ระหว่างการสอบสวนเพื่อปล่อยชั่วคราวแล้วอาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งยังมีได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นผู้กระทำความผิด ในด้านค่าใช้จ่ายสำหรับสหรัฐอเมริกามาตรการนี้จะมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าการใช้เรือนจำคุมขังนักโทษโดยถูกกว่าประมาณ 70% แต่ก็มีข้อเสียสำหรับประเทศที่ไม่ได้ผลผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เองต้องนำเข้าอาจเสียดุลการค้าในส่วนนี้และไม่มีส่วนช่วยแก้ปัญหาคนว่างงาน ในด้านปัจจัยริเริ่มเพื่อใช้ ข้อดีคือศาลอาจพิจารณาได้ถึงความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมของสังคมและจากตัวผู้กระทำผิดเอง เช่น เจ็บป่วย อายุมาก เป็นโรคติดต่อยุติธรรม หรือมีอาการทางจิตที่ไม่ควรคุมขังในเรือนจำ แต่ก็มีข้อเสียคือสภาพแวดล้อมและฐานะของตัวผู้กระทำผิดตลอดจนความเจริญของท้องถิ่นทำให้มาตรการนี้ใช้ได้อย่างไม่ทั่วถึงและเสมอกัน ในด้านการยอมรับต่อการนำไปใช้ มีข้อเสียที่เด่นชัดคืออาจทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่ารัฐกำลังขยายเครือข่ายของการควบคุมเข้าไปในบ้านซึ่งควรเป็นสถานที่สุดท้ายของประชาชนที่ปลอดภัยและได้รับความคุ้มครอง รัฐไม่เข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ นอกจากนั้นยังอาจทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่ารัฐกำลังสร้างรูปแบบการลงโทษขั้นใหม่ ซึ่งเป็นการให้ความเมตตาปราณีแก่ผู้กระทำผิดอย่างมากและเป็นการแก้ปัญหาหนักโทษสั้นเรือนจำอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เกิดแรงกดดันต่อการยอมรับเมื่อนำไปใช้ในระยะแรก ๆ

มาตรการนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมแนวความคิดและเงื่อนไขต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา โดยมีพัฒนาการทางเทคโนโลยีซึ่งภาคเอกชนเป็นผู้พัฒนาอย่างรวดเร็ว รวมทั้งนโยบายด้านการค้าของบริษัทผู้ผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วย ประเทศในยุโรปและเอเชียหลายประเทศ กำลังศึกษาและทดลองถึงมาตรการนี้ ในอนาคตอันใกล้ ประเทศไทยอาจนำมาตรการ

นี้มาใช้เมื่อสภาพสังคม เศรษฐกิจและพัฒนาการทางเทคโนโลยีมีความเหมาะสม

พิจารณาเฉพาะขอบเขตทางนิติศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการนำมาตรการ
นี้มาใช้กับประเทศไทยในอนาคตคือ

1. ใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น ปัจจุบันโทษจำคุกระยะสั้นที่ศาลลงโทษไม่
เกิน 2 ปี มีอัตราส่วนสูงสุด เมื่อเทียบกับโทษจำคุกระยะกลางและโทษจำคุกระยะยาว โดย
มาตรการนี้จะช่วยลดความเสี่ยงการรื้อถอนสิทธิของผู้ต้องโทษจำคุกและผลร้ายอื่น ๆ ซึ่งได้รับการ
พิสูจน์แล้วว่าโทษจำคุกระยะสั้นไม่เกิดผลในการแก้ไขทัศนคติของ ฆะเดียวกันมาตรการนี้ก็ช่วย
ลดปัญหาโทษล้น เรือนจำและลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐในการเลี้ยงดูนักโทษในความผิดเล็ก ๆ
น้อย ๆ ลงด้วย ข้อเสนอเบื้องต้นของการนำมาตรการนี้มาใช้คือ สมควรออกกฎหมายเพื่อ
เปลี่ยนโทษจำคุกระยะสั้นเป็นคุมขังไว้ในที่อยู่อาศัย โดยใช้ชื่อว่า "พระราชบัญญัติเปลี่ยนโทษ
จำคุกเป็นคุมขังไว้ในที่อยู่อาศัย พ.ศ. ...." ซึ่งได้เสนอโครงสร้างทางกฎหมายและวิธี
การคัดเลือกผู้ที่สมควรให้ใช้มาตรการนี้ไว้ในบทที่ 5

2. ใช้กับการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน เนื่องจากวิธีการ
แก้ไขบำบัดเด็กหรือเยาวชนที่ถูกคุมประพฤดียังต้องการมาตรการเสริมที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้
บรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการแยกเด็กและ
เยาวชนที่กระทำผิดออกจากสถานที่และการสมาคมซึ่งจะจงใจให้เด็กและเยาวชนกระทำความ
ผิดซ้ำอีก มาตรการนี้จะเหมาะสมถ้านำมาใช้เสริมกับการคุมประพฤติเพื่อจำกัดสถานที่และเวลา
มิให้เด็กและเยาวชนออกไปสมาคมโดยเฉพาะยามค่ำคืน รวมทั้งทำให้เขารู้สึกตลอดเวลาของ
การคุมประพฤติว่าเขาถูกควบคุมตรวจสอบอันเป็นการตำหนิจากสังคมด้วย ข้อเสนอเบื้องต้นของ
การนำเอามาตรการนี้มาใช้เสริมการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในอนาคตก็
คือ ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังต่อไปนี้

1. ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 วรรค 2 ควรเพิ่มเติมว่า
(4) ให้อยู่ภายในที่อยู่อาศัยตามเวลาและวิธีการที่ศาลกำหนดขึ้นตามกฎหมาย
2. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 32 ควร

เพิ่มเติมว่า

(7) ให้อยู่ภายในที่อยู่อาศัยตามเวลาและวิธีการที่ศาลกำหนดขึ้นตามกฎหมาย

3. บัญญัติกฎหมายขึ้นอีก 1 ฉบับ คือ "พระราชบัญญัติการควบคุมผู้ต้องโทษและผู้กระทำผิดไว้ในที่อยู่อาศัย พ.ศ. ...."

3. ใช้กับการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากความมุ่งหมายของการคุมประพฤติก็เพื่อคุ้มครองสังคมและแก้ไขดัดแปลงผู้กระทำผิด ด้วยวิธีการเข้าช่วยเหลือแก้ไขเป็นรายบุคคล การกำหนดเงื่อนไขในการคุมประพฤติดังเป็นองค์ประกอบสำคัญ ฉะนั้นในการกำหนดเงื่อนไขจะต้องพิจารณาสภาพผู้กระทำผิดโดยให้มีความสอดคล้องกับผู้กระทำผิดแต่ละราย อีกทั้งเงื่อนไขจะต้องมีความสัมพันธ์กับความผิดที่กระทำเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำอีก แต่เงื่อนไขที่มีในมาตรา 56 วรรค 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น จำกัดไว้ 3 ประการเท่านั้นคือ การให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ และให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติที่จะนำไปสู่การกระทำผิดเดิมอีก ซึ่งจะเห็นได้ว่าเนื้อหาของเงื่อนไขเหล่านี้มีลักษณะจำกัดมาก อีกทั้งกฎหมายยังบังคับให้ศาลกำหนดเงื่อนไขกับผู้ถูกคุมประพฤติกให้อยู่ภายในขอบเขตของเงื่อนไขทั้ง 3 ข้อนี้เท่านั้น การคุมขังผู้ต้องโทษหรือผู้กระทำผิดไว้ในที่อยู่อาศัยตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนี้ มีลักษณะเป็นมาตรการที่มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นสูง สามารถจัดโปรแกรมได้หลายรูปแบบเพื่อความเหมาะสมแก่ผู้กระทำผิดแต่ละราย และเป็นมาตรการที่สามารถแยกผู้กระทำผิดออกจากสภาพสังคมและการสมาคมที่อาจจูงใจให้เขากระทำผิดซ้ำอีก เช่น ยามค่ำคืน จึงควรมานำมาใช้เป็นมาตรการเสริมการคุมประพฤติโดยอาจใช้บางส่วน โดยเฉพาะระยะแรกของการคุมประพฤติหรือตลอดระยะเวลาของการคุมประพฤติ ข้อเสนอเบื้องต้นของการนำเอามาตรการนี้มาใช้เสริมการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่คือควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังต่อไปนี้

1. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 วรรค 2 ควรเพิ่มเติมว่า

(4) ให้อยู่ภายในที่อยู่อาศัยตามเวลาและวิธีการที่ศาลกำหนดขึ้นตามกฎหมาย

2. บัญญัติกฎหมายขึ้นอีก 1 ฉบับคือ "พระราชบัญญัติการควบคุมผู้ต้องโทษและผู้กระทำผิดไว้ในที่อยู่อาศัย พ.ศ. ...."

อย่างไรก็ตาม หากจะมีการนำเอาการคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยมาใช้กับประเทศไทยในอนาคตแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอให้นำเอามาตรการนี้มาใช้แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้นก่อนจะมีความเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ควรให้ผู้ต้องโทษที่จะร้องขอเปลี่ยนโทษจำคุกระยะสั้นมาเป็นการคุมขังแบบนี้ต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดและควรกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษทุกรายต้องให้บริการแก่สังคมไม่ว่าจะเป็นรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดด้วย

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย